

Tietosuoja-asetus (679/2016) 12-14, 30 artikla

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

TIETOSUOJAILMOITUS TUTKIMUKSESTA TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVALLE

1. TUTKIMUKSEN NIMI, LUONNE JA KESTO

Kielenopetuksen varhentamisen tutkimus

1.9.2019 – 31.12.2021

2. MIHIN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY PERUSTUU

Vuoden 2020 tutkimuksessa opetushallitus toimii henkilötietojen rekisterinpitäjänä ja Jyväskylän yliopisto niiden käsittelijänä. Henkilötietojen käsittelyperuste on opetushallituksen lakisääteisen velvoitteen eli varhennetun kieltenopetuksen valtakunnallisen kehittäminen. Pyydämme osallistujilta lisäksi suostumusta säilyttää aineisto mahdollisia jatkotutkimuksia varten Jyväskylän yliopistolla. Tällöin henkilötietojen käsittelyperuste on antamanne suostumus ja Jyväskylän yliopisto toimii henkilötietojen rekisterinpitäjänä. (ks. EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikla 6, kohta 1). Osallistujiin tullaan ottamaan yhteyttä ennen jatkotutkimuksen aloittamista.

3. TUTKIMUKSESTA VASTAAVAT TAHOT

Rekisterinpitäjä: Jyväskylän yliopisto, Seminaarinkatu 15, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto. Vaihde (014) 260 1211, Y-tunnus 0245894-7. Jyväskylän yliopiston tietosuojavastaava: tietosuoja@jyu.fi, puh. 040 805 3297. Rekisterinpitäjä voi olla myös yksittäinen tutkija.

Myös Opetushallitus toimii rekisterinpitäjänä: Opetushallitus, PL 380, 00531 Helsinki. Vaihde 029 533 1000.

4. TUTKIMUKSEN TAVOITE JA KERÄTTÄVÄT HENKILÖTIEDOT

Tutkimuksen tavoite on selvittää suomenkielisissä peruskouluissa 1. ja 3.luokalta alkavassa englannin kielen opetuksessa olevien oppilaiden kielitaitoa ja käsityksiä englannin kielestä ja sen oppimisesta. Tutkimuksen ensimmäinen vaihe toteutettiin vuonna 2018, jolloin kerättiin aineistoa 1., 2., ja 3. luokan oppilailta, jotka olivat juuri aloittaneet englannin opiskelun. Nyt alkavassa tutkimuksen toisessa vaiheessa kerätään seuranta-aineistoa jo tutkimukseen osallistuneilta oppilailta, ja sen lisäksi uutta aineistoa uusilta 1. ja 3. luokan oppilailta. Oppilaiden lisäksi aineistoa kerätään myös oppilaiden opettajilta ja huoltajilta näiden käsityksistä varhennetusta kielenopetuksesta yleensä ja erityisesti heidän kokemuksistaan

lastensa / oppilaittensa vieraan kielen opetuksen varhentamisesta. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä Åbo Akademin kanssa, joka tutkii finskan varhentamista ruotsinkielisissä kouluissa.

Tutkimuksen osallistuvilta oppilailta kerätään seuraavat henkilötiedot: Nimi, syntymäaika, koulu. Osa oppilaiden suorituksista tallennetaan äänitiedoiksi. Lisäksi oppilaiden vanhemmilta / huoltajilta kerätään toisen vanhemman / huoltajan nimi ja yhteystiedot. Tutkimukseen osallistuvilta opettajilta kerätään nimi ja yhteystiedot.

5. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Oppilaita koskeva aineisto kerätään kouluissa koulupäivän aikana. Osa oppilaista (v. 2020 tutkimuksen aloittavat oppilaat) suorittaa kaikki tai valtaosan kielitehtävistä ja vastaa kyselyyn suullisesti kahden kesken tutkijan kanssa. Osa nyt aloittavien 3. luokkien tehtävistä tehdään luokassa kirjallisesti opettajan tai tutkijan johdolla. Vuoden 2018 tutkimuksessa mukana olleet ja tutkimuksessa jatkavat entiset 1.-luokkalaiset, jotka ovat nyt 3. luokalla, suorittavat osan tehtävistä suullisesti tutkijan kanssa, osan taas luokassa opettajan / tutkijan johdolla. Vuonna 2018 mukana olleet silloiset 2.- ja 3.-luokkailaiset tekevät kaikki tehtävät kirjallisesti luokassa opettajan / tutkijan johdolla. Tutkijan kanssa kahden kesken suoritettavat tehtävät äänitetään, jotta oppilaiden suorituksia voidaan tarkastella yksityiskohtaisemmin.

6. TUTKIMUKSEN MAHDOLLISET HYÖDYT JA HAITAT TUTKITTAVILLE

Varhennetun kielenopetuksen vaikutuksia ei ole vielä juurikaan tutkittu, joten tämä tutkimus auttaa ymmärtämään opetuksen lähtötilannetta ja sitä, miten oppimisen aloitusikä vaikuttaa kielitaidon ja kielen oppimisen motivaation kehitykseen. Koska osin tutkimuksessa on kyse v. 2018 alkaneen tutkimuksen toisesta osasta, vuonna 2020 toteutettava tutkimus antaa jo alustavia tuloksia kielitaidon ja motivaation kehittymisestä ensimmäisillä vuosiluokilla.

Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu haittaa osallistujille.

7. HENKILÖTIETOJEN SUOJAAMINEN

Tutkimuksessa kerättyjä tietoja ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Osallistujien suorat tunnistetiedot kuten nimet tai paikannimet häivytetään julkaistavista tiedoista.

Henkilötietojen suojaamiseksi käytetään seuraavia suojatoimia:

- tutkimuksella on vastuullinen johtaja tai siitä vastaava ryhmä
- henkilörekisterin käyttö perustuu asianmukaiseen tutkimussuunnitelmaan
- henkilörekisteriä käytetään vain tieteellistä tutkimusta varten
- henkilörekisteri hävitetään tai siirretään arkistoitavaksi tai sen tiedot muutetaan sellaiseen muotoon, ettei tiedon kohde ole niistä tunnistettavissa, kun henkilötiedot

eivät enää ole tarpeen tutkimuksen suorittamiseksi tai sen tulosten asianmukaisuuden varmistamiseksi

- rekisterinpitäjän ja käsittelijän sisäiset toimenpiteet, joilla estetään pääsy henkilötietoihin
- henkilötietojen pseudonymisointi
- tietoturvalliset henkilötietojen käsittely-ympäristöt
- muut organisatoriset toimenpiteet (kuten koulutus ja sopimukset tutkimusavustajien kanssa)

Suorien tunnistetietojen käsittely:

- Suoria tunnisteita ei poisteta analysointivaiheessa ääniaineiston osalta. Ääninauhoitukset ovat vain tutkimusryhmän käytössä.

Tutkimustuloksissa ja muissa asiakirjoissa yhteisöihin ja ammattilaisiin viitataan vain tunnistekoodilla, ellei ole annettu nimenomaista suostumusta käyttää ammattilaisen tai yhteisön nimeä tunnistekoodin sijaan. Tunnistekoodiavainta, joka mahdollistaa henkilötietojenne yhdistämisen tunnistekodeihin säilytetään tietoturvalisesti, ja anonymisoitu osa aineistosta arkistoidaan hankkeen päätyttyä tutkijoiden käyttämään tietokantaan (esim. Kielipankki, Avoimen tiedon keskus).

Tutkimusaineistoa säilytetään Jyväskylän yliopiston tutkimusaineiston käsittelyä koskevien tietoturvakäytänteiden mukaisesti.

8. TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksessa valmistuu tieteellisiä julkaisuja, opinnäytetöitä, kongressi- ja seminaariesityksiä, opetusta ja täydennyskoulutusta, käytännön sovelluksia, raportteja ja opetus- ja koulutusmateriaalia.

9. TUTKIMUKSEN KUSTANNUKSET JA TALOUDELLISET SELVITYKSET

Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu osallistujille kustannuksia. Tutkimuksen rahoituksesta vastaa Opetushallitus, Jyväskylän yliopisto ja Åbo Akademi.

10. TUTKITTAVAN OIKEUDET JA NIISTÄ POIKKEAMINEN

Tutkittavalla on oikeus peruuttaa antamansa suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Tutkittavalla on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli tutkittava katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. (lue lisää: <http://www.tietosuoja.fi>).

Lisätietoa tutkittavan oikeuksista:

<https://www.jyu.fi/fi/yliopisto/tietosuojailmoitus/rekisteroidyn-oikeudet>

11. HENKILÖTIETOJEN SÄILYTTÄMINEN JA ARKISTOINTI

Säilyttäminen

Rekisteriä säilytetään salasanasuojattuna yliopiston käyttämällä suojatuilla ja varmuuskopioituilla alustoilla hankkeen ajan. Äänitettyä aineistoa säilytetään tunnistteellisena tutkimusryhmän käytössä. Muuta aineistoa säilytetään pseudonymisoituna, minkä jälkeen aineisto arkistoidaan.

Arkistointi

Arkistointi tapahtuu sen jälkeen, kun hankkeeseen liittyneet tutkimukset ovat päättyneet, eikä aineistoa enää käytetä alkuperäiseen tarkoitukseen. Tutkimusaineistoa on tarkoitus hyödyntää myös myöhemmissä tutkimuksissa ja osallistujia on informoitu siitä suostumuksen pyytämisen yhteydessä. Alkuperäiset äänitteet hävitetään hankkeeseen liittyvien tutkimusten päättyttyä, mutta niistä tehty anonymisoidut transkriptit (kirjalliseen muotoon muutettu puhe) arkistoidaan. Jos tiettyjä äänitteitä halutaan arkistoida sellaisinaan, niihin kysytään erillinen lupa.

Anonymisoitu osa tutkimusaineistosta arkistoidaan tutkimuksen päättyttyä pysyvästi Kielipankkiin (<https://www.kielipankki.fi>) ja Avoimen tiedon keskuksen (<https://openscience.jyu.fi/fi>).

12. REKISTERÖIDYN OIKEUKSIEN TOTEUTTAMINEN

Jos sinulla on kysyttävää rekisteröidyn oikeuksista, voit olla yhteydessä yliopiston tietosuojavastaavaan. Kaikki oikeuksien toteuttamista koskevat pyynnot toimitetaan Jyväskylän yliopiston kirjaamoon. Kirjaamo ja arkisto, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto, puh. 040 805 3472, e-mail: kirjaamo@jyu.fi.

Käyntiosoite: Seminaarinkatu 15 C-rakennus (Yliopiston päärakennus, 1. krs), huone C 140.

Liite 1: Tutkimuksen vastaavat tahot ja yhteyshenkilöt

Tutkimuksen vastuullinen johtaja: Ari Huhta, +358408053014, ari.huhta@jyu.fi, Soveltavan kielentutkimuksen keskus (Agora-rakennus), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Yhteyshenkilö(t):

Ari Huhta (ks. edellä)

Anni Stylman, +358 406528054, anni.e.stylman@jyu.fi, Soveltavan kielentutkimuksen keskus (Agora-rakennus), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Anna Reini, +358401626424, anna.e.reini@jyu.fi, Soveltavan kielentutkimuksen keskus (Agora-rakennus), 40014 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tutkimuksen suorittajat: Henkilötietoja käsittelevät ovat sopimussuhteessa yliopistoon. Lisäksi hankkeessa ovat mukana Åbo Akademin Vaasan yksikkö. Lisätietoja henkilöistä saa tutkimuksen johtajalta.

Henkilötietojen luovuttaminen:

Opetushallitus ja Jyväskylän yliopisto toimivat rekisterin pitäjinä henkilötietojen käsittelyssä. Anonymisoitua tutkimusaineistoa voidaan luovuttaa myös hankkeen tutkimusyhteistyökumppanille eli Åbo Akademille tutkimusta varten.